

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
Чернівецької загальноосвітньої
школи I-III ступенів №5
Чернівецької міської ради
Наказ № 91-В
від «29» серпня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Чернівецької
загальноосвітньої школи I-III
ступенів №5 Чернівецької
міської ради
_____ Жуковська
Світлана Володимирівна
«29» серпня 2019 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Чернівецької загальноосвітньої школи I-III ступенів №5
Чернівецької міської ради
на 2019/2020 навчальний рік
(базова середня освіта 5-9 класи)

Освітня програма Чернівецької загальноосвітньої школи I – III ступенів № 5 Чернівецької міської ради для II ступеня (базова середня освіта) розроблена згідно Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 та наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладу складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (додаток).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову (передбачені обраним варіантом навчального плану Типової освітньої програми), сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Навчальний план Чернівецької загальноосвітньої школи I – III ступенів №5 Чернівецької міської ради для II ступеня (базова середня освіта) складений відповідно наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 1)

Години варіативної складової навчального плану в класах спрямовані на:

а) вивчення предметів інваріантної складової:

- ✓ алгебра (7,8,9 класи);
- ✓ геометрія (8клас);

б) вивчення факультативів:

- ✓ Етногеографія (5,6,7 класи);
- ✓ Фізика для допитливих (6 клас);
- ✓ Розв'язуємо текстові задачі (6А, 6Б)
- ✓ Фінансова культура (7 клас);
- ✓ Прикладні фінанси (8 клас);
- ✓ Казка як епічний жанр (5клас);
- ✓ Поетика (6В);
- ✓ Сходинки орфографії (5А);
- ✓ Історія Українського козацтва (8В);
- ✓ Етногеографія (7 класи);
- ✓ Українознавство (9А);
- ✓ Екологічна безпека (8 класи)

в) індивідуальні заняття та консультації:

- ✓ індивідуальні заняття з хімії (9 клас);

г) для поділу класу на групи при вивченні трудового навчання (5Б, 5В, 6В, 7А, 7Б, 7В, 8Б, 9Б, 9В класи).

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в

Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;</p>

		<p>здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p>

		Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність

		<p>власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p>

		<p>Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка</p>

		<p>та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх враховують при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртка.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

<p>Екологічна безпека й сталій розвиток</p>	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
<p>Громадянська відповідальність</p>	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
<p>Здоров'я і безпека</p>	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
---	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. По можливості вчителі створюють умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Навчальну програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури (українська мова, українська література, іноземна мова, зарубіжна література).

Суспільствознавство (історія України, всесвітня історія, основи правознавства).

Мистецтво (музичне мистецтво, образотворче мистецтво, мистецтво).

Математика (математика, алгебра, геометрія).

Природознавство (природознавство, біологія, географія, фізика, хімія).

Технології (трудове навчання, інформатика).

Здоров'я і фізична культура (основи здоров'я, фізична культура).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Основні форми організації освітнього процесу, які використовують вчителі школи, є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок,
- уроки-семінари, конференції, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки тощо.

Також вчителі організують такі форми організації освітнього процесу як екскурсії, віртуальні подорожі, форуми, спектаклі, брифінги, квести.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття, які також виконують функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителі визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (школа на 100% забезпечена кадрами);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

На основі освітньої програми складено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Чернівецької
загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів №5

Жуковська Світлана
Володимирівна
«29» серпня 2019 р.

Навчальний план**Чернівецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5****Чернівецької міської ради на 2018/2019 навчальний рік**

(базова середня освіта 5-6 класи, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405, Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, таблиця 10 Типової освітньої програми)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
		5А укр мова	5Б укр мова	5В укр мова	6А укр мова	6Б укр мова	6В укр мова
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	Українська література	2	2	2	2	2	2
	Перша іноземна мова(анг/нім)	3	3	3	2	2	2
	Друга іноземна мова (нім/анг)	2	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2
Суспіль-ство- знавство	Історія України	1	1	1	1	1	1
	Всесвітня історія				1	1	1
	Основи правознавства						
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1
	Мистецтво						
Математика	Математика	4	4	4	4	4	4
	Алгебра						
	Геометрія						
Природо- знавство	Природознавство	2	2	2			
	Біологія				2	2	2
	Географія				2	2	2
	Фізика						
	Хімія						
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2	2	2
	Інформатика	1	1	1	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3
Разом		25,5+3	25,5+3	25,5+3	27,5+3	27,5+3	27,5+3
Варіативна складова		2,5	2,5	2,5	3,5	3,5	3,5
Етногеографія		1	1	1	0,5	0,5	0,5
Розв'язуємо текстові задачі					1	1	
Казка як епічний жанр		0,5	0,5	0,5			
Поетика							1
Сходінки орфографії		1					
Фізика для допитливих					2	2	
Трудове навчання (поділ)			1	1			2
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	28	31	31	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	28+3	28+3	31+3	31+3	31+3

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня

№ з/п	Клас	Назва навчальної програми	Наказ, яким затверджено № від
1.	5-9	Українська мова	затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)
2.	5-9	Українська література	
3.	6-9	Біологія	
4.	6-9	Всесвітня історія	
5.	6-9	Географія	
6.	5-9	Зарубіжна література	
7.	5-9	Інформатика	
8.	5-9	Історія України	
9.	5-9	Математика	
10.	5-9	Мистецтво	
11.	5-9	Основи здоров'я	
12.	5	Природознавство	
13.	5-9	Трудове навчання	
14.	7-9	Фізика	
15.	5-9	Фізична культура	
16.	7-9	Хімія	

**Перелік програм, за якими здійснюється вивчення предметів
варіативної складової навчального плану**

№ з/п	Клас	Назва курсу за вибором чи факультативу	К-ть годин за навчальним планом	Яким чином використані	Назва та автор програми, лист Міністерства, яким рекомендовано використання даної програми
1	6А, 6Б	Фізика для допитливих	2	факультатив	Програма курсу «Фізика для допитливих» 5-6 класи Дмитро Боровик та ін Лист ІМЗО від 11.04.2017 №2.1/12-Г-44
2	5А 5Б 5В	Етногеографія	1	факультатив	Т.І. Рихлик" Навчальні програми курсу за вибором «Етногеографія" для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів Лист ІТЗО від 18.03.2015 р №14.1/12-Г718
3	7А 7Б 7В	Фінансова культура	1	факультатив	Навчальна програма курсу за вибором «Фінансова культура» для учнів 7 класу (авт Ткаченко та ін) За загальною редакцією Смовженко Т.С. Лист ІТЗО від 29.05.2015 №14.1/12-Г-329
4	6А 6Б 6В	Етногеографія	0,5	факультатив	Т.І. Рихлик" Навчальні програми курсу за вибором «Етногеографія" для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів Лист ІТЗО від 18.03.2015 р №14.1/12-Г718
5	8А 8Б 8В	Прикладні фінанси	1	факультатив	Навчальна програма курсу за вибором «Прикладні фінанси» для учнів 8 класу. 9авт Ткаченко та ін) За загальною редакцією Смовженко Т.С. Лист ІТЗО від 29.05.2015 №14.1/12-Г-329
6	6А 6Б	Розв'язуємо текстові задачі	1	факультатив	Збірник програм з математики для допрофільного навчання та профільної підготовки в частині варіативної складової (упорядники Прокопенко Н.С.)Лист ІМЗО 04.07.2016 №2.1-12-Г-440

7	5А 5Б 5В	Казка як епічний жанр	0,5	факультатив	Програма факультативного курсу «Казка як епічний жанр» автори Квітень Є.Д., Ткач А.В. Лист ПТЗО від 20.03.2015.№14.1/12-Г-121
8	6В	Поетика	1	факультатив	Навчальна програма факультативного курсу «Поетика» (авт. Колінченко О.М.) Лист ІМЗО від 05.02.2016 №2.1/12-Г-32
9	5а	Сходинки орфографії	1	факультатив	Сходинки орфографії (авт. Скринник О.М., Січкач С.І.) Лист ІМЗО від 22.12.2016 №2.1/12-Г-887
10	8В	Історія Українського козацтва	1	факультатив	Навчальна програма курсу за вибором (спецкурс) «Історія українського козацтва» (авт. Степанова М.Н.) Лист ІМЗО від 27.06.2017.№21.1/12-Г-280
11	7А 7Б 7В	Етногеографія	0,5	факультатив	Т.І. Рихлик» Навчальні програми курсу за вибором «Етногеографія» для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів Лист ПТЗО від 18.03.2015 р №14.1/12-Г718
12	9А	Українознавство	1	факультатив	Навчальна програма курсу за вибором «Українознавство» (авт. Головай А.І.) Лист ІМЗО від 02.11.2015 №2.1/12-Г-71
13	8А 8Б 8В	Екологічна безпека	0,5	факультатив	Навчальна програма факультативного курсу «Екологічна безпека» (авт. Бондаренко Л.Д.) Лист ПТЗО від 25.06.2015 №14.1/12-Г-587